

33. RANDSTAD 2040

Samenvatting van de bestuurlijke afspraken ten aanzien van 'Randstad 2040 (R2040)'

DOEL

Vaststellen van een integrale en regionaal gedragen langetermijnvisie Randstad 2040 op hoofdlijnen, die eraan bijdraagt dat de Randstad zich ontwikkelt tot een duurzame en concurrerende Europese topregio.

Dr. Jacqueline Cramer, Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu en Maarten van Poelgeest, wethouder voor Ruimtelijke Ordening en Grondzaken van de gemeente Amsterdam en Marnix Norder, wethouder Bouwen en Wonen van de gemeente Den Haag

Komen overeen zich te zullen inspannen:

- gezamenlijk vóór het zomerreces van 2008 de integrale lange termijnvisie Randstad vast te stellen en deze, na accordering door de Ministerraad, aan de Tweede (en Eerste) Kamer aan te bieden;
- een expliciet besluit te nemen met betrekking tot de status van de visie en de Tweede Kamer daarvan op de hoogte stellen;
- de langetermijnvisie voor de Randstad inhoudelijk te richten op: (1) een klimaatbestendige delta (veiligheid en duurzaamheid); (2) verbetering van bereikbaarheid en economische dynamiek en (3) op versterking van de kwaliteit van leven door een aantrekkelijk woon-, werk- en leefklimaat. Hiermee richt de visie zich op duurzame versterking van de concurrentiepositie, verbetering van de 'ranking' ten opzichte van andere grootstedelijke gebieden in Europa en op sociale cohesie, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit;
- strategische keuzen te maken ten aanzien van in elk geval de zeven in de Startnotitie Randstad 2040 geagendeerde thema's (zie par. 3.2 t.m. 3.8 van de startnotitie) en de integrale samenhang daartussen;
- de visie op een gebiedsgerichte, gefocuste en uitvoeringsgerichte manier op te stellen en deze daarbij primair te zullen richten op bovenregionale opgaven (c.q. opgaven van nationaal belang, passend bij de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur en rijksverantwoordelijkheden) waarbij de verschillende opgaven zullen worden beantwoord op het schaalniveau, dat daarvoor het meest geschikt is;
- draagvlak en steun te verkrijgen voor de lange termijnvisie Randstad 2040 bij de decentrale overheden alsmede bij de verschillende bewindslieden van het kabinet. Voor het eerste zullen de beide wethouders zich primair inzetten; voor het laatste de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu;
- aansluitend op de vaststelling van de uitvoeringsgerichte lange termijnvisie medio 2008, een nadere en meer concrete invulling en uitwerking aan de visie te geven. Deze inspanningen vinden plaats in het kader van het Programma Randstad 2040, dat erop gericht is te anticiperen op de lange termijnontwikkelingen op het gebied van people, planet en profit van en in de Randstad, op deze ontwikkelingen in elk geval ruimtelijke antwoorden te geven en daarmee ook voor de lange termijn bij te dragen aan de duurzaamheid en concurrentiepositie van de Randstad.

Verbinden zich aan:

- proces en resultaat van de lange termijnvisie Randstad 2040. De drie partijen achten zich zowel verantwoordelijk voor de inhoud van de visie als het ten behoeve van de visie vorm te geven proces. Dit maakt dat elk van de partijen uit dit afsprakenkader in de op te starten 'dialogue' voor Randstad 2040 (maar ook bij activiteiten in het kader van de drie andere deelprojecten: 'verdieping', 'ontwikkelingsbeelden / ontwerp' en 'uitvoeringsallianties') namens de drie partijen kan optreden.

De ambassadeur voor 'Randstad 2040' is: **René Smit**, voorzitter van het College van Bestuur van de Vrije Universiteit Amsterdam en de Christelijke Hogeschool Windesheim en commissaris van het havenbedrijf Rotterdam. Naast de projectgerelateerde activiteiten die aan alle ambassadeurs van Randstad Urgent zullen worden gevraagd, zal hem ook gevraagd worden een actieve rol te spelen tijdens de te organiseren R2040-werkconferentie in het voorjaar van 2008. Ook zal hem in elk geval gevraagd worden deel te nemen aan het critical review team Randstad 2040 om daarin een voortrekkersrol te spelen.

Bestuurlijke afspraken ten aanzien van 'Randstad 2040 (R2040)'

DOEL

Vaststellen van een integrale en regionaal gedragen langetermijnvisie Randstad 2040 op hoofdlijnen, die eraan bijdraagt dat de Randstad zich ontwikkelt tot een duurzame en concurrerende Europese topregio.

Dr. Jacqueline Cramer, Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu en Maarten van Poelgeest, wethouder voor Ruimtelijke Ordening en Grondzaken van de gemeente Amsterdam en Marnix Norder, wethouder Bouwen en Wonen van de gemeente Den Haag

Komen overeen zich te zullen inspannen:

1. het gestelde doel (vaststellen van de hierboven genoemde langetermijnvisie) te realiseren en daarmee inhoudelijk uitvoering te geven aan de tweede motie-Lemstra;
2. daarmee gelijktijdig het Programma Randstad Urgent een visionair langetermijnkader te verschaffen;
3. gezamenlijk vóór het zomerreces van 2008 de integrale lange termijnvisie Randstad vast te stellen en deze, na accordering door de Ministerraad, aan de Tweede (en Eerste) Kamer aan te bieden;

SCOPE

4. de visie in analytische zin zo breed mogelijk vorm te geven (daarmee recht te doen aan people, planet én profit) en in beleidsmatige (en mogelijk ook uitvoerende zin) deze primair te richten op het fysiek-ruimtelijke domein. In de visie kan zo ook aandacht worden besteed aan kenniseconomie en sociaal-economische aspecten;
5. optimaal te anticiperen op de te verwachten lange termijnontwikkelingen en - daaraan gerelateerd - strategische keuzen te maken ten aanzien van in elk geval de zeven in de Startnotitie Randstad 2040 geagendeerde thema's (en de integrale samenhang tussen die thema's) en hun bijdrage aan het gestelde doel;
6. de langetermijnvisie voor de Randstad inhoudelijk te richten op: (1) een klimaatbestendige delta (veiligheid en duurzaamheid); (2) verbetering van bereikbaarheid en economische dynamiek en (3) op versterking van de kwaliteit van leven door een aantrekkelijk woon-, werk- en leefklimaat. Hiermee richt de visie zich op duurzame versterking van de concurrentiepositie, verbetering van de 'ranking' ten opzichte van andere grootstedelijke gebieden in Europa en op sociale cohesie, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit. Wat betreft de economische 'ranking'

willen partijen eraan bijdragen dat de Randstad (c.q. de steden, stadsregio's en vleugels van de Randstad) in veel opzichten tot de top tien van Europese steden behoort;

7. de hoofdlijnen en (gebiedsgerichte) opgaven en aanpak uit de Startnotitie Randstad 2040 (het 'eerste antwoord' op de tweede motie-Lemstra) te gebruiken, zonder dat op voorhand een gebiedsindeling vastgesteld is. Dat betekent dat uitgegaan wordt van een gebiedsgerichte, uitvoeringsgerichte en gefocuste inzet die zich primair richt op bovenregionale opgaven (c.q. opgaven van nationaal belang, passend bij de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur en rijksverantwoordelijkheden) en een integrale aanpak daarvan, waarbij de verschillende opgaven zullen worden uitgevoerd op het schaalniveau, dat daarvoor het meest geschikt is. Nadere uitwerking van de lange termijnopgaven - en analyse - zal de basis zijn voor de uiteindelijke aanpak en visie;

AANPAK

8. gebruik te maken van 'gebiedsgericht ontwerpen' en - zo mogelijk - een hierbij passende atelier-achtige werkwijze, daarbij aan te sluiten op de inhoudelijke opgaven in deelgebieden van de Randstad en op basis daarvan een robuust ruimtelijk Randstadbeeld te creëren met – voor de lange termijn - sturende en inspirerende kracht voor beleid en uitvoering van overheid en markt en medewerking van maatschappelijke organisaties. Dit actuele en toekomstgerichte beeld kan daarmee de plaats innemen van het dominante Randstadconcept dat sinds de nota 'Westen des lands' (uit 1958) - met aanpassingen en nuanceringen in de verschillende daarna verschenen nota's - aan de basis staat van de nationale ruimtelijke nota's;
9. gebruik te maken van zowel de inzichten van planbureaus en kennisinstellingen in de actuele en toekomstige ruimtelijke en functionele verbanden in de Randstad alsmede van de neerslag daarvan in de Startnotitie Randstad 2040;
10. toekomstige (ruimtelijke) knelpunten in beeld te brengen en daarvoor de gezamenlijke planbureaus (RPB en MNP) te vragen een ex-ante toets op te stellen. Ook zal betrokkenheid van CPB en SCP worden vormgegeven;
11. in lijn met de uitspraken in de Startnotitie, adviezen van de commissie Duivestein ('Notie van Ruimte') en het WRR-advies 'Ruimtelijke Ontwikkelingspolitiek', de langetermijnvisie zo op te stellen dat deze -zo mogelijk- ook concrete uitvoeringsacties en projecten voor de lange termijn bevat, alsmede (kan leiden tot eventuele vervolgacties voor) beleidsintensivering en -aanpassingen. Bij vervolgacties, zal afhankelijk van de soort vervolgacties, worden nagegaan waar en hoe deze het beste kunnen worden belegd. De Randstad Urgent-projecten zijn met name gericht op de korte en middellange termijn en deze zijn 'no-regret' van karakter.
12. aansluitend op de vaststelling van de visie een overzicht – en plan van aanpak - op te stellen betreffende de noodzakelijke en/of wenselijke vervolgacties om daarmee na het zomerreces van 2008 een nadere en meer concrete invulling en uitwerking van de visie te kunnen geven;
13. ten behoeve van de inbreng van expertise en opvattingen én daarmee het verkrijgen van draagvlak voor de lange termijnvisie gezamenlijk een dialoog op te zetten met als doelgroepen: burgers, maatschappelijke organisaties, professionele adviseurs, marktpartijen en de vakwereld;
14. ten behoeve van die dialoog een voorlopige positiebepaling op te stellen die voor elk van de zeven thema's uit de Startnotitie Randstad 2040 niet alleen een voorlopige inhoudelijke voorkeur bevat, maar ook denkbare alternatieven daarop in beeld brengt en hun integrale samenhang. Vanzelfsprekend geldt gezien recente uitspraken van het kabinet en ingezette trajecten dat de mate van openheid van de discussie verschilt per thema;
15. in elk geval aan de SER en aan de VROMraad (in samenwerking met de VenW-raad en de Raad voor het Landelijk Gebied) advies te vragen. Deze adviesaanvragen zullen mede namens de Minister van Verkeer en Waterstaat worden gedaan gezien zijn verantwoordelijkheid voor

het Programma Randstad Urgent. De adviesaanvraag aan de gezamenlijke VROM-, VenW en RLG-raden) zal ook namens de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit worden gedaan; die aan de SER ook namens de Minister van Economische Zaken;

16. in aansluiting op de aankondiging in de Startnotitie en de toezegging van de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu in de Tweede Kamer een internationale benchmark te laten verrichten die voortbouwt op de bevindingen uit het OESO-rapport over de Randstad ('territorial review'). Dit gebeurt in afstemming met de Minister van Verkeer en Waterstaat vanwege diens verantwoordelijkheid voor het Programma Randstad Urgent;
17. gezamenlijk in het voorjaar van 2008 een werkconferentie te houden als afronding van de dialoog over de discussiethema's van de langetermijnvisie. Ook de resultaten van het gebiedsgericht ontwerpen, de verdieping en de uitvoeringsallianties zullen bij deze conferentie als bouwstenen worden gebruikt;
18. gezamenlijk de publicitaire activiteiten rond de langetermijnvisie uit te voeren en deze ook af te stemmen met dergelijke activiteiten die Randstad Urgent als geheel betreffen;

ORGANISATIE

19. het programma Randstad 2040, alsmede de vier daarin opgenomen deelprojecten (dialoog, verdieping, ontwikkelingsbeelden / ontwerp, uitvoeringsallianties), niet alleen gezamenlijk als 'trio' bestuurlijk aan te sturen, maar ook de ambtelijke aansturing vanuit deze gezamenlijke verantwoordelijkheid gedrieën vorm te geven in een stuurgroep Randstad 2040, onder voorzitterschap van de directeur visievorming, ontwerp en strategie van VROM / DG Ruimte. Ten behoeve van een optimale verbinding met het Programma Randstad Urgent zal hierin ook een ambtelijke vertegenwoordiger van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat participeren. Partijen zullen zich er tevens voor inzetten het programmateam, dat direct aangestuurd wordt door de programmaleider Randstad 2040, gezamenlijk (vanuit rijk en regio) te bemensen. Deelnemers aan het team onderhandelen niet, opereren als teamlid zonder last en ruggespraak en dragen bij aan een goed resultaat door kennis, kunde en ervaring in te brengen. Onderhandelen over de visie is voorbehouden aan de beide wethouders en de minister. Partijen zullen gezamenlijk afspreken in welke mate ze bijdragen aan de financiering van de te ondernemen activiteiten ten behoeve van Randstad 2040;
20. ten behoeve van de genoemde bestuurlijke aansturing ten minste één keer per acht weken gezamenlijk overleg te voeren en daaraan ter ondersteuning een overleg van de ambtelijke stuurgroep vooraf te laten gaan;
21. draagvlak en steun te verkrijgen voor de lange termijnvisie Randstad 2040 bij de decentrale overheden alsmede bij de betrokken bewindslieden. Voor het eerste zullen de beide wethouders zich primair inzetten; voor het laatste de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu. Het is de bedoeling dat beide wethouders opereren voor de gehele Randstad en voorkomen dat ze specifiek een vertegenwoordigende rol voor de eigen 'vleugel' spelen. Om die reden willen beide wethouders ook gaan optreden in bestaande bestuurlijke overleggen van de decentrale overheden (gerelateerd aan de vier deelgebieden die de Nota Ruimte voor de Randstad onderscheidt: Noordvleugel, Zuidvleugel, Utrechtse regio en Groene Hart) waarvan ze normaliter geen deel van uitmaken.

VERBINDEN ZICH AAN

22. proces en resultaat van de lange termijnvisie Randstad 2040:
de drie bestuurders achten zich zowel proces- als resultaatverantwoordelijk. In de aanbestedingsbrief aan de Kamer zal de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu zo nodig aangeven over welke onderdelen eventueel geen overeenstemming is bereikt tussen partijen;

23. toezending aan de Tweede Kamer van de gezamenlijk vastgestelde beschrijving van de inrichting van de op te stellen lange termijnvisie en de bijbehorende status van de visie. Over die status zal een expliciet besluit worden genomen dat aan de Kamer zal worden gemeld door de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu. De beschrijving van de inrichting zal door de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu worden verzorgd voorafgaand aan de gezamenlijke vaststelling van de visie;
24. aanbieding aan de Tweede (en Eerste) Kamer van de gezamenlijk vastgestelde visie, na accordering daarvan in de Ministerraad. Deze aanbieding zal door de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu worden verzorgd en in elk geval voorafgaand aan de behandeling in de Ministerraad worden afgestemd met de Minister van Verkeer en Waterstaat, gezien diens verantwoordelijkheid voor het gehele Programma Randstad Urgent.

Voor Randstad 2040 is een Plan van Aanpak (PvA) opgesteld dat een schets van aanleiding, scope, productbeeld, planning en organisatie bevat en daarmee richtinggevend is voor het traject om te komen tot de langetermijnvisie. Het PvA maakt met de Startnotitie Randstad 2040 en de bijbehorende factsheet de opgaven en aanpak meer concreet zichtbaar en maakt duidelijk op welk geografische gebied de langetermijnvisie zich richt. Deze drie documenten maken geen onderdeel uit van de bestuurlijke afspraken. Een verkorte versie van dit PvA is als bijlage bij dit afsprakenkader gevoegd.

De afspraken zoals geformuleerd, gelden gedurende de hele kabinetsperiode van het kabinet CDA-PvdA-ChristenUnie en zijn niet in rechte afdwingbaar.

De status van deze bestuurlijke afspraken en de financiële informatie is nader uitgewerkt in de algemene inleiding op deze bestuurlijke afspraken.

Aldus overeengekomen en in drievoud getekend te Den Haag, op 29 oktober 2007,

**De Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieu**

**De wethouder voor Ruimtelijke
Ordening en Grondzaken van
de gemeente Amsterdam**

**De wethouder Bouwen en
Wonen van de
gemeente Den Haag**

dr. Jacqueline Cramer

drs. M. van Poelgeest

drs. J.M. Norder

BIJLAGE: PLAN VAN AANPAK 'PROGRAMMA RANDSTAD 2040' - VERKORTE VERSIE

AANLEIDING VOOR RANDSTAD 2040

Het bijzondere karakter van de Randstad voor Nederland (ca. 40% van de Nederlandse bevolking en bijna de helft van het BBP) en een aantal lange termijnontwikkelingen zoals de klimaatverandering, mobiliteits- en bevolkingsgroei en economische ontwikkelingen zijn aanleiding om in aansluiting op de Nota Ruimte (en de in dat kader ingediende moties Lemstra) een lange termijnvisie voor de Randstad op te stellen. Deze visie moet, voortbouwend op het huidige beleid, een lange termijnantwoord geven op de opgaven waar de Randstad voor staat en daarmee eraan bijdragen de Randstad in de toekomst een duurzame en concurrerende Europese topregio te kunnen laten zijn.

Met de Startnotitie Randstad 2040¹ is een eerste antwoord gegeven op de tweede motie-Lemstra die in 2006 in het kader van de Nota Ruimte door de Eerste Kamer werd aangenomen. De startnotitie agendeert een zevental thema's waarover in de op te stellen lange termijnvisie strategische keuzen moeten worden gemaakt. Ook met betrekking tot de integrale samenhang tussen deze keuzen is dat het geval.

De op te stellen integrale visie voor de Randstad versterkt de uitvoering van Randstad Urgent door ook aandacht te geven aan de lange termijn. Het Programma Randstad Urgent behelst daarmee zowel uitvoeringsprojecten voor de korte(re) termijn (en een nieuwe bestuurlijke aanpak daarvan) als inhoudelijke visievorming en een bijbehorende concretisering voor de langere termijn.

DOEL LANGE TERMIJNVISIE EN PRODUCTBEELD

Hoofddoel van 'Randstad 2040' is om een integrale en breed gedragen langetermijnvisie op hoofdlijnen vast te stellen die eraan bijdraagt dat de Randstad zich ontwikkelt tot een duurzame en concurrerende Europese topregio. In lijn met de drie hoofdogaven uit startnotitie en Randstad Urgent gaat het met name om:

- duurzaamheid en veiligheid ('een klimaatbestendige delta'),
- economie en bereikbaarheid ('bereikbaarheid en economische dynamiek'),
- leefbaarheid, ruimtelijke kwaliteit en sociale cohesie ('kwaliteit van leven c.q. een goed woon-, werk- en leefklimaat').

Hiermee komt tot uitdrukking dat het gaat om de drie pijlers van duurzaamheid: people, planet en profit.

De visie richt zich op duurzame versterking van de concurrentiepositie, verbetering van de 'ranking' ten opzichte van andere grootstedelijke gebieden in Europa en op sociale cohesie, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit. De hoge positie van Amsterdam (o.m. als congres-, toeristen-, financiële en (lucht)havenstad), Rotterdam (als innovatieve havenstad), Den Haag (als 'legal capital' en toeristencentrum aan zee), maar ook die van bijvoorbeeld de greenports, geeft de Randstad een uitgangspositie die verder uitgebouwd kan worden. Wat betreft de economische 'ranking' willen partijen eraan bijdragen dat de Randstad (c.q. de steden, stadsregio's en vleugels van de Randstad) in veel opzichten tot de top tien van Europese steden behoort

Meer specifieke doelen zijn:

1. Het formuleren van voorstellen voor aanpassing/ intensivering van vigerend beleid om daarmee adequaat te anticiperen op de lange termijnnuitdagingen;
2. Opstellen van een ruimtelijk planconcept dat aansluit bij de actuele ruimtelijke en functionele opgaven van de Randstad;
3. Voorsorteren op de uitvoering voor de lange termijn;

¹ De startnotitie is op 22 juni 2007 vastgesteld door het kabinet.

4. Helder maken van de verantwoordelijkheden van de verschillende overheden voor toekomstige opgaven en in het bijzonder duidelijk maken welke keuzen er gemaakt moeten worden wat betreft rijksverantwoordelijkheden;
5. Versterking van de uitvoering van het Programma Randstad Urgent door ook aandacht te geven aan de lange termijn.

Doel is om voor het zomerreces 2008 een integrale en regionaal gedragen langetermijnvisie Randstad 2040 op hoofdlijnen op te stellen met daarin zeven strategische keuzen, onderschreven door het verantwoordelijke bestuurlijk trio en geaccordeerd door de Ministerraad. Tot de visie op hoofdlijnen behoort – zo mogelijk - ook een concretisering in de vorm van concrete vervolgacties en mogelijke –projecten en een robuust ruimtelijk Randstadbeeld met – voor de lange termijn - sturende kracht voor beleid en uitvoering van overheid en markt. De Startnotitie Randstad 2040 en de daarin opgenomen gebieds- en uitvoeringsgerichte aanpak en uitgangspunten zijn voor deze visie de basis, zonder dat op voorhand een gebiedsindeling vastgesteld is. De koers voor de lange termijn zal in algemene zin ook weerslag kunnen hebben op korte termijnprojecten en middellange termijnprogrammering (o.m. MIRT).

Een nader besluit over de status van de visie zal nog volgen. Het bestuurlijk trio zet zich ervoor in om de status voor de lange termijnvisie dit najaar gezamenlijk vast te stellen.

SCOPE

Randstad 2040 vormt de inhoudelijke, integrale langetermijnvisie voor het gehele Programma Randstad Urgent (en de daarin opgenomen projecten).

AANPAK

Het Plan van Aanpak (PvA) voor Randstad 2040 kent een viertal deelprojecten en een 'overall' communicatieplan.

Communicatie en overleg

Doel van het communicatietraject is brede draagvlakverwerving voor het gehele traject Randstad 2040 en de aanpak hiervan. Tot het communicatieplan behoort ook een planning van de noodzakelijke bestuurlijke overleggen van de verschillende Randstadoverheden. Vanzelfsprekend zal zoveel mogelijk gebruik gemaakt worden van bestaande overleggen en tevens van activiteiten die door Randstad Urgent worden opgezet.

Deelprojecten

Voor de vier hiernavolgende deelprojecten geldt dat elk een eigen ambtelijke trekker heeft die wordt aangestuurd door de programmaleider Randstad 2040. In het algemeen geldt voor elk deelproject:

- Brede betrokkenheid binnen en buiten het Haagse;
- Bij ieder deelproject is ambtelijke betrokkenheid van rijk en regio;
- De vier deelprojecten zijn doel- en actiegericht en kennen een strakke planning;
- Ieder deelproject stelt aan het eind een notitie op waarin de resultaten zijn samengevat en een aanzet geschetst wordt hoe deze bouwsteen in de werkconferentie in maart 2008 wordt ingebracht. De eindproducten van ieder deelproject zijn gereed in februari 2008;
- de 4 deelprojecten (bouwstenen) vormen de basis van de werkconferentie in maart 2008.

De vier deelprojecten zijn

- a. Dialoog;
- b. Verdieping;
- c. Ontwikkelingsbeelden / ontwerp;
- d. Uitvoeringsallianties.

a. Dialoog

Het bestuurlijke trio organiseert een ambitieuze dialoog met maatschappelijke partijen, burgers, de vakwereld en marktpartijen over de op te stellen visie. Het doel van de dialoog is om doelgericht een aantal thema's dat van betekenis zijn voor een duurzame en sterke concurrentiepositie te bediscussiëren met betrokken stakeholders op dit gebied, (ruimtelijke en mogelijk andere) oplossingsrichtingen aan te dragen en te bezien of deze oplossingsrichtingen op een algemeen gevoelen (draagvlak) gefundeerd zijn. Het gaat naast de juiste (ruimtelijke) randvoorwaarden aan de hand van strategische keuzes ook om het creëren van draagvlak voor samenwerking van de realisatie daarvan. De uitkomsten van de dialoog vormen 'gedragen' bouwstenen voor de lange termijn visie voor de Randstad. De dialoog levert input voor de andere deelprojecten en vormt in belangrijke mate de verbindende schakel tussen deze projecten.

b. Verdieping

Een beperkt aantal onderwerpen zal nader worden verdiept voor een onderbouwing van de te maken keuzes. Het gaat in elk geval om een integrale milieubeoordeling en een verkenning van de mogelijke knelpunten tussen verschillende ruimtevrage functies en de verwachte lange termijnontwikkelingen (ex-ante toets door RPB en MNP). Ook het CPB en SCP zullen bij het verdiepingstraject worden betrokken. Verder worden algemene adviesaanvragen opgesteld aan de SER, de VROM-raad (in samenwerking met de VenW-raad en de Raad voor het Landelijk gebied (RLG). Ook zal een internationale benchmark worden opgesteld. Bij het verdiepingstraject zal zowel met de trendmatige ontwikkeling als ook het hoge drukscenario voor de Randstad worden gewerkt. Gezien de ambitie en het doel om te komen tot een duurzame en concurrerende Europese topregio ligt het niet voor de hand uit te gaan van scenario van lage druk.

c. Ontwerp/ Ontwikkelingsbeelden

Gerelateerd aan de te maken strategische keuzen en gebiedsgericht op (delen van) de Randstad wordt gewerkt aan ruimtelijke ontwikkelingsbeelden. Deze vormen de input voor het robuuste Randstadbeeld dat moet aansluiten bij de actuele ruimtelijke en functionele opgaven van de Randstad. Hierbij zal worden voortgebouwd op de ervaringen van de Biënnale van Rotterdam en die uit het Project Routeontwerp.

d. Allianties voor uitvoering

Voor een aantal specifieke onderwerpen is in de startnotitie al aangegeven dat voor de lange termijn mogelijk actie nodig is. In dit deelproject zal voor een aantal onderwerpen worden geprobeerd samen met actoren uit het veld dit nader handen en voeten te geven. Hierbij wordt onder meer gedacht aan de 'metropolitane parken' zoals verwoord in de startnotitie en aan meer samenwerking tussen de twee grote Nederlandse havens Rotterdam en Amsterdam. Het gaat erom rond een aantal lange termijnonderwerpen allianties te smeden of daaraan een eerste aanzet te geven die zou kunnen leiden tot concrete uitvoeringsacties en –projecten voor de lange termijn.

SAMENHANG

Randstad 2040 heeft betrekking op de gehele Randstad en is gericht op de lange termijn. Het hangt daarmee nauw samen met het gehele Programma Randstad Urgent en alle andere daarin opgenomen projecten. Er is meer in het bijzonder samenhang met de meer op de lange termijn gerichte projecten: Lange termijnverkenning Schiphol en Eén OV-autoriteit. Vanzelfsprekend zal ook afstemming plaats vinden met relevante lopende trajecten van rijk en regio die niet in Randstad Urgent zijn opgenomen. Te denken valt aan 'Noordvleugel 2040' of aan de op te stellen watervisie.

DIENSTREGELING EN TE NEMEN BESLUITEN

De belangrijkste bijeenkomsten tot en met de zomer van 2008 zijn:

- Teken en afsprakenkader door de drie verantwoordelijke bestuurders (29 oktober);
- Informeren van de Tweede Kamer betreffende aanpak en status van de langetermijnvisie (ws. najaar 2007);
- Week van de dialoog (eind januari 2008);
- Werkconferentie Randstad 2040 (maart 2008) en besluit over nadere invulling van de zeven thema's (zoals geagendeerd in de startnotitie) en hun integrale samenhang;
- Aanbieden lange termijnvisie aan Tweede Kamer (voor het zomerreces 2008);
- Overzicht van nader uit te werken vervolgtacties (voor het zomerreces 2008).

WETTELIJKE PROCEDURES

Over de status van langetermijnvisie (en de eventuele procedurele vereisten) zal dit najaar een besluit worden genomen.

FINANCIERING

In het eigenlijke plan van aanpak zal een beeld van de onderzoeks-, proces- en andere kosten worden gegeven.

ORGANISATIE

Randstad 2040 wordt door rijk (Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu) en regio (wethouder Norder van Den Haag en Van Poelgeest van Amsterdam) aangestuurd en vorm gegeven op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau. Vanuit rijkszijde zullen naast VROM de andere ruimtelijke departementen (VenW, LNV, EZ) alsmede in elk geval BZK betrokken worden.

Bestuurlijk trio

Vergelijkbaar met de andere projecten van Randstad Urgent wordt ook Randstad 2040 aangestuurd door een bestuurlijk duo (in dit geval in de vorm van een 'trio' vormgegeven door de drie partijen uit het afsprakenkader). Het bestuurlijke trio komt bij voorkeur elke vier weken, in ieder geval elke acht weken, bij elkaar.

Ambtelijke organisatie

De ambtelijke organisatie R2040 en de stuurgroep R2040 (ambtelijke weerslag van bestuurlijke samenwerking en i.v.m. samenhang met Randstad Urgent aangevuld met een vertegenwoordiger van VenW) worden door rijk en regio vormgegeven. De ambtelijke stuurgroep komt ten minste eens per vier weken en in ieder geval eens per acht weken bij elkaar onder voorzitterschap van een vertegenwoordiger van VROM, i.c. de directeur Visievorming, Ontwerp en Strategie.

De wethouders Norder en Van Poelgeest leveren een aantal ambtelijke medewerkers voor het programmteam Randstad 2040, met werkplek bij het ministerie van VROM. Daarmee wordt 'Randstad 2040' daadwerkelijk door rijk en regio worden vorm gegeven. Vanuit VROM wordt de 'overall' programmaleider geleverd die het team direct aanstuurt; vanuit VenW de plv.programmaleider.

Draagvlakverwerving in de regio

De wethouder Van Poelgeest en wethouder Norder zijn ervoor verantwoordelijk een zo breed mogelijk draagvlak in de regio te verwerven. Hiervoor worden bestaande decentrale bestuurlijke overleggen gebruikt. Het is de bedoeling dat beide wethouders gezamenlijk de aanspreekpunten voor de regio zijn. Het is de bedoeling dat wethouder Norder deelneemt in decentrale overleggen van de Noordvleugel en de Utrechtse regio en wethouder Van Poelgeest deelneemt in overleggen van de Zuidvleugel en het Groene Hart om daarmee te stimuleren dat ze namens de gehele Randstad opereren en te voorkomen dat ze met name de eigen vleugel vertegenwoordigen. Er wordt uitgegaan van twee overlegmomenten voor het overleg van beide wethouders met de regio:

1. eind 2007;
2. voorafgaand aan de slotbijeenkomst/ werkconferentie in maart op basis van de bouwstenen.